

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінального права № 2

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ВЛАСНОСТІ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 27 с.

Розробники:

Харитонов Сергій Олександрович,
доктор юридичних наук, доцент
Гальцова Вікторія Володимирівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права № 2
(протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінального права № 2
(протокол № 8 від 10.06.2022 р.)

Завідувач кафедри – Харитонов Сергій Олександрович, доктор юридичних наук, доцент

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4 с.
2. Очікувані результати навчання.....	5 с.
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9 с.
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни	13 с.
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання	13 с.
5. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	17 с.
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18 с.
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	20 с.
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	20 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Досудове розслідування» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 4 ЄКТС	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента
Модулів – 3		Рік підготовки: 2021/2022
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 081 «Право»	1-2 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 10-16.		Рівень освіти – другий (магістерський)
	20 год.	
	Практичні заняття	
	20 год.	
	Самостійна робота	
		80 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» – формування системи знань про сучасну правову доктрину щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, вироблення основних умінь і навичок застосування Кримінального кодексу України, правових позицій Верховного Суду, постанов Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, вирішення проблемних питань, що виникають під час кваліфікації та розмежування кримінальних правопорушень проти власності

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про інститут кримінальних правопорушень проти власності;
- опанування інструментарієм та базовими поняттями кримінальних правопорушень проти власності;

- формування знань про актуальні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності;
- формування знань суті системи та видів кримінальних правопорушень проти власності та їх значення;
- формування знань про особливості об'єкта та предмета кримінальних правопорушень проти власності, їх основні риси та ознаки, вплив предмету на кваліфікацію кримінальних правопорушень проти власності;
- набуття студентами навичок правильної кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності та специфіки правозастосування; формування знань про зміст та особливості кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) ознак кримінальних правопорушень проти власності та їх значення для кваліфікації;
- формування знань про колізії та складнощі при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, які виникають у правозастосовній діяльності;
- знання особливостей кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності та вміння розмежовувати від суміжних та діянь, що є адміністративними деліктами;
- розвиток навичок та умінь застосування судової практики щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.

Пререквізити: Кримінальне право (Загальна частина), Кримінальне право (Особлива частина), Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика, Мова української юриспруденції, Кримінальний процес, Криміналістика, Досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Кореквізити: Професійна відповідальність правника

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

PH – 1.	Формування знань науки кримінального права і практики застосування щодо загальних проблем кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –2.	Формування знань про принципи, види та етапи кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –3.	Уміти всебічно аналізувати різноманітні джерела кримінального права (кодекси, закони, судову практику, інші джерела) та використовувати їх при розв'язанні складних питань, пов'язаних із кримінально-правовою кваліфікацією кримінальних правопорушень проти власності
PH –4.	Здійснювати критичний аналіз положень чинного кримінального законодавства при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –5.	Аналізувати тенденції практики застосування кримінального законодавства та уміти оцінювати їх з точки зору відповідності чинному закону про кримінальну відповідальність при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –6.	Формування знань про наукові засади та проблемні моменти кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –7.	Формування знань встановлювати ознаки кримінального правопорушення проти власності, підстави і межі кримінальної відповідальності
PH –8.	Формування знань застосовувати приписи Загальної частини кримінального права про склад кримінального правопорушення при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH –9.	Формування знань розмежовувати суміжні склади кримінальних правопорушень проти власності між собою та від інших суміжних кримінальних правопорушень
PH –10.	Формування знань відмежовувати кримінальні правопорушення проти власності від адміністративних деліктів
PH –11.	Формування знань визначати момент закінчення кримінальних правопорушень проти власності
PH –12.	Формування знань застосовувати одиницю обчислення розміру заподіяної майнової шкоди під час кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
PH – 13	Формування знань правильно застосувати кримінально-правову норму при вчиненні продовжуваних кримінальних правопорушень
PH –14	Формування знань оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на становлення теорії

	кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
РН –15	Формування знань застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності
РН –16	Формування знань про види та ознаки предмета кримінальних правопорушень проти власності при кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.

Навчальна дисципліна забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.
- ЗК 1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.
- ЗК 1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

Спеціальних компетентностей (СК):

- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
- СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності

правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів публічного і приватного права в юридичній діяльності.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН 1.4. Характеризувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту у правовій сфері.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття, загальна характеристика, система та види кримінальних правопорушень проти власності, їх об'єкт та предмет.

Поняття кримінальних правопорушень проти власності, їх система та види. Розуміння родового об'єкта кримінальних правопорушень проти власності та існуючі підходи до розуміння власності у теорії кримінального права: економічний підхід до розуміння власності та юридичний підхід до розуміння власності.

Предмет кримінальних правопорушень проти власності та його ознаки. Зміст фізичної, економічної і юридичної ознак предмета кримінальних правопорушень проти власності. Співвідношення понять «рідч» та «майно». Чуже майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Нерухомість», «гроші», «цінні папери», «легітимаційний знак», «транспортний засіб», «земельна ділянка», «електронні гроші», «криптовалюта», «вода», «електрична та теплова енергія», «природний газ» як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Право на майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Дії майнового характеру як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Крадене майно» як предмет кримінальних правопорушень проти власності.

Загальна характеристика об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності та особливості конструкції їх складів.

Поняття «розкрадання» та «викрадення»: їх зміст та ознаки, що їм притаманні, співвідношення. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності. Умисні кримінальні правопорушення проти власності. Необережні кримінальні правопорушення проти власності. Характеристика суб'єкта кримінальних правопорушень проти власності. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються загальним суб'єктом. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються спеціальним суб'єктом.

Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Види розкрадання залежно від їх розміру. Розкрадання у значному розмірі. Розкрадання у великому розмірі. Розкрадання у особливо великому розмірі. Повторність. Відмінність повторності від продовжуваного кримінального правопорушення. Вчинення за попередньою змовою групою осіб, організованою групою осіб як кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності вчинених групою осіб без попередньої змови, розкрадань, вчинених злочинною організацією. Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище як кваліфікуюча ознака викрадень. Поняття та ознаки «житла». Поняття та ознаки «іншого приміщення». Поняття та ознаки «сховища». Поняття та ознаки «проникнення», способи, співвідношення між поняттями «проникнення» і «вторгнення».

Модуль 2. Кримінальні правопорушення проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном.

Крадіжка: критерії та ознаки таємності, момент закінчення. *Грабіж:* критерії та ознаки відкритості. Види грабежу. Зміст фізичного та психічного насильства в насильницькому грабежі. Грабіж-ривок: поняття та кримінально-правова оцінка. Розмежування крадіжки і ненасильницького грабежу. *Розбій:* зміст фізичного та психічного насильства в розбої. Напад: поняття та ознаки. Момент закінчення розбою. Розмежування

насильницького грабежу і розбою. Ознаки переростання крадіжки у грабіж або розбій, або грабежу в розбій.

Вимагання: зміст погрози у вимаганні. Види погроз, які охоплюється (не охоплюється) вимаганням. Момент закінчення вимагання. Розмежування розбою і вимагання. *Шахрайство*: способи вчинення, види та форми обману. Поняття «зловживання довірою». Співвідношення обману і зловживання довірою як окремих способів шахрайства. *Привласнення, розтрата або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем*. Поняття і ознаки форм розкрадання: привласнення, розтрата, заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем, їх співвідношення між собою.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Зміст кожного із способів вчинення цього складу кримінального правопорушення. Майнова шкода як обов'язкова ознака та порядок її визначення при «викраденні води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання». *Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою*. Предмет «заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою». Форми вчинення цього складу кримінального правопорушення. *Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї*. Ознаки предмета цього складу кримінального правопорушення. Співвідношення між поняттям «привласнення» у складах кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191 та 193 КК України. *Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво*. Предмет цього складу кримінального правопорушення. Порядок визначення майнової шкоди як конститутивної ознакою складу «Самовільного зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва».

Модуль 3. Кримінальні правопорушення проти власності, що не поєднані із заволодінням чужим майном. Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності між собою

Умисне знищення або пошкодження майна, його основний та

додатковий безпосередній об'єкт. Ознаки предмета умисного знищення чи пошкодження майна. Конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу кримінального правопорушення, перебаченого ст. 194 КК України. Зміст та ознаки «знищення» та «пошкодження». *Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики*, їх основний та додатковий безпосередній об'єкти. Ознаки предмета умисного пошкодження об'єктів електроенергетики. Зміст та ознаки «руйнування». Співвідношення між поняттями «руйнування» та «знищення».

Погроза знищення майна. Ознаки погрози: зміст, реальність, конкретність. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки реальності. *Необережне знищення або пошкодження майна*. Основний та додатковий безпосередній об'єкт цього кримінального правопорушення. Ознаки предмета необережного знищення чи пошкодження майна. Конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу кримінального правопорушення, перебаченого ст. 196 КК України.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Наслідки як обов'язкова ознака складу «Порушення обов'язків щодо охорони майна». Суб'єкт цього кримінального правопорушення. *Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом*. Поняття «придбання», «отримання», «зберігання», «збуту» майна. Усвідомленість винного щодо походження майна цього кримінального правопорушення. Співвідношення «Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом» із пособництвом у вчиненні кримінальних правопорушень проти власності.

Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності між собою. Розмежування крадіжки від шахрайства. Розмежування насильницького грабежу від розбою. Розмежування розбою і вимагання. Розмежування шахрайства від заподіянням майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Розмежування привласнення як форми розкрадання із незаконним привласненнм особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Розмежування складів кримінальних

правопорушень проти власності із кримінальними правопорушеннями, що розміщені у інших розділах Особливої частини КК України. Відмежування розбою (ст. 187 КК) та бандитизму (ст. 257 КК). Відмежування шахрайства від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК) та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових обов'язків (ст. 355 КК). Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від адміністративних деліктів.

4. *Обсяг і структура навчальної дисципліни*

4.1. *Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання*

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тема навчальної дисципліни лекцій	Обсяг у годинах			
			Усього	Лекції	Практичні заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Поняття, загальна характеристика, система та види кримінальних правопорушень проти власності, їх об'єкт та предмет.				
1		Тема 1. Кримінальні правопорушення проти власності, їх система та види. Поняття родового об'єкту, підходи до розуміння власності у теорії кримінального права. Предмет кримінальних правопорушень проти власності та його ознаки. Зміст фізичної, економічної і юридичної ознак предмета кримінальних правопорушень проти власності. Співвідношення понять «річ» і «майно». Чуже майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. «Нерухомість», «гроші», «цінні папери», «легітимізаційний знак», «транспортний засіб», «земельна ділянка», «вода», «електронні гроші», «криптовалюта», «електрична та теплова енергія», «природний газ» як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Право на майно як предмет кримінальних правопорушень проти власності. Дії майнового характеру як предмет кримінальних	22	4	2	16

		правопорушень проти власності. «Крадене майно» як предмет кримінальних правопорушень проти власності.				
2		Тема 2. Загальна характеристика об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності та особливості конструкції їх об'єктивної сторони. Поняття «розкрадання» та «викрадення»: їх зміст, ознаки та співвідношення. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності. Умисні кримінальні правопорушення проти власності. Необережні кримінальні правопорушення проти власності. Характеристика суб'єкта кримінальних правопорушень проти власності. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються загальним суб'єктом. Кримінальні правопорушення проти власності, що вчинюються спеціальним суб'єктом. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Розкрадання у значному розмірі. Розкрадання у великому розмірі. Розкрадання у особливо великому розмірі. Повторність. Відмінність повторності від продовжуваного кримінального правопорушення. Вчинення за попередньою змовою групою осіб, організованою групою осіб як кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності, що поєднані із заволодінням чужим майном. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності вчинених групою осіб без попередньої змови, розкрадань, вчинених злочинною організацією. Проникнення у житло, інше приміщення чи сховище як кваліфікуюча ознака викрадень. Поняття та ознаки «житла». Поняття та ознаки «іншого приміщення». Поняття та ознаки «сховища». Поняття та ознаки «проникнення», способи, співвідношення між поняттями «проникнення» і «вторгнення».	14	2	2	10
		Модуль 2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЩО ПОЄДНАНІ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ ЧУЖИМ МАЙНОМ				
3		Тема 3. Крадіжка (ст. 185 КК). Критерії та ознаки таємності. Момент закінчення крадіжки. Грабiж (ст. 186 КК). Критерії та ознаки відкритості. Види грабежу. Зміст фізичного та психічного насильства в насильницькому грабежі. Грабiж-ривок: поняття та кримінально-правова оцінка. Момент закінчення грабежу. Розмежування крадіжки і ненасильницького грабежу. Розбій (ст. 187 КК). Зміст фізичного та психічного насильства в розбої. Напад: поняття та ознаки. Момент закінчення розбою. Розмежування насильницького грабежу і	16	2	4	10

		розбою. Ознаки переростання крадіжки у грабіж або розбій, або грабежу в розбій.				
4		Тема 4. Вимагання (ст. 189 КК) Зміст погрози у вимаганні. Погроза, яка охоплюється (не охоплюється) вимаганням. Момент закінчення вимагання. Розмежування розбою і вимагання. Шахрайство (ст. 190 КК). Способи вчинення шахрайства. Види та форми обману. Поняття «зловживання довірою». Співвідношення обману і зловживання довірою як окремих способів шахрайства. Привласнення, розтрата або заволодіння майном (ст. 191 КК) шляхом зловживання службовим становищем. Поняття і ознаки форм розкрадання: привласнення, розтрата, заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Співвідношення форм між собою.	18	4	4	10
5		Тема 5. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188 ¹ КК). Зміст кожного із способів вчинення цього складу кримінального правопорушення. Майнова шкода як обов'язкова ознака «викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання». Порядок визначення такої майнової шкоди. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК). Предмет «заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою», форми вчинення кримінального правопорушення. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї (ст. 193 КК). Ознаки предмета цього складу кримінального правопорушення. Співвідношення між поняттям «привласнення» у складах кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191 та 193 КК України. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197 ¹ КК). Предмет цього складу кримінального правопорушення. Порядок визначення майнової шкоди, що є конститутивною ознакою складу «Самовільного зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва».	16	2	2	12
		Модуль 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЩО НЕ ПОЄДНАНІ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ ЧУЖИМ МАЙНОМ. РОЗМЕЖУВАННЯ СКЛАДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ				
6		Тема 6. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК): ознаки предмета умисного знищення чи пошкодження майна. Конструкція об'єктивної сторони основного і				

	<p>кваліфікованого складу. Зміст та ознаки «знищення» та «пошкодження». Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики (ст. 194¹ КК): предмет та ознаки об'єктів електроенергетики. Зміст та ознаки «руйнування». Співвідношення між поняттями «руйнування» та «знищення». Погроза знищення майна (ст. 195 КК): ознаки погрози: зміст, реальність, конкретність. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки реальності. Необережне знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК). Ознаки предмета необережного знищення чи пошкодження майна. Конструкція об'єктивної сторони основного і кваліфікованого складу кримінального правопорушення, перебаченого ст. 196 КК України. Порушення обов'язків щодо охорони майна (ст. 197 КК). Наслідки як обов'язкова ознаки складу «Порушення обов'язків щодо охорони майна», суб'єкт. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК). Поняття «придбання», «отримання», «зберігання», «збуту» майна. Усвідомленість винного щодо походження майна цього кримінального правопорушення. Співвідношення «Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом» із пособництвом у вчиненні кримінальних правопорушень проти власності.</p>	18	4	2	12
7	<p>Тема 7. <i>Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності між собою.</i> Розмежування крадіжки від шахрайства, Розмежування насильницького грабежу від розбою. Розмежування розбою і вимагання. Розмежування шахрайства від заподіянням майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Розмежування привласнення як форми розкрадання із незаконним привласненнм особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. <i>Розмежування складів кримінальних правопорушень проти власності із кримінальними правопорушеннями, що розміщені у інших розділах Особливої частини КК України.</i> Відмежування розбою (ст. 187 КК) та бандитизму (ст. 257 КК). Відмежування шахрайства від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК) та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК). Відмежування вимагання (ст. 189 КК) від примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових обов'язків (ст. 355 КК). Відмежування складів кримінальних</p>	16	2	4	10

		правопорушень проти власності від адміністративних деліктів.				
		Разом	120	20	20	80
		Усього годин / кредитів ECTS	4			

5. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Кримінальна відповідальність за правопорушення проти власності» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю на практичних заняттях по вирішенню практичних завдань-казусів щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності та опитувань у формі колоквиумів.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5)
- фронтальне та індивідуальне опитування,
- розв’язання практичних завдань,
- презентація (представлення виконаного завдання),
- колоквиум.

Контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці у формі колоквиуму.

Обов’язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з

навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max	max 30	max 20	max	Max 10	max 20	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але

		виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
зараховано	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу,

		передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
--	--	---

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

8.1. Нормативно-правові акти

1. 1. Кримінальний кодекс України : [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text)

2. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17 черв. 1992 р. № 2471-ХІІ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12#Text>]
3. Постанова Пленуму Верховного Суду від 6.11. 2009 р. № 10 Про судову практику у справах про злочини проти власності. Законодавство України. Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>]
4. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 груд. 2004 р. № 17. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04#Text>

Література

Основна література

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія. Харків: Право. Т.17: Кримінальне право. 2017. 1064 с.
3. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія / Ю.А. Дорохіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник /За ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І.Тютюгіна. 6-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
6. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / [Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.] ; за ред. М. І. Панова. Вид. 2-ге, допов. та випр. Х. : Право, 2017. 360 с.

7. Мовчан Р. О., Незнайко С. В. Кримінально-правова характеристика умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства : монографія. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2018. 224 с.
8. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів : лекція / М. І. Панов. Х. : Право, 2016. 104 с.
9. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія Харків: Право, 2016. 256с.
10. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. Харків : Право, 2018. 368 с
11. Хавронюк М.І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи порівняно з уже відомими. Право України. 2020. № 2. С. 119-137.
12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за січень – травень 2022 року / Упоряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2022. – 100 с.
13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2018 по 01.08.2109. Київ, 2019. 50 с.
Режим доступу :
https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KKS.pdf
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за березень 2021 року / у поряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 72 с
Режим доступу:

https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_03_2021.pdf

15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за I півріччя 2021 року / упоряд. правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 38 с. Режим доступу : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_za_pivrichchya_2021.pdf
16. Верховний Суд щодо розмежування крадіжки і шахрайства. Режим доступу : <https://www.yurfact.com.ua/praktyka/verkhovnyi-sud-shchodo-rozmezhuвання-kradizhky-i-shakhraistva>
17. Чим відрізняється крадіжка від знахідки: практика ВС. Режим доступу : <https://sud.ua/ru/news/publication/173094-v-yakomu-vipadku-znaydeniy-gamanets-roztsinyuyetsya-yak-kradizhka>
18. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 915 с.
19. Повалена М.В. Види насильницьких злочинів проти власності за кримінальним правом України та Республіки Польща. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 475 – 479.
20. Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях [Текст]: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. 736 с.
21. Постанови пленумів Верховного суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях [Текст]: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. 736 с.

Додаткова література

1. Михайліченко Т. О., Рак С. В. Кримінальні проступки проти власності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2020 № 46. С.160-163.
2. Г. М. Собко Особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак насильницького заволодіння чужим майном та їх законодавче відображення. *Правова позиція*. 2019. № 4 (25).С. 198-204.
3. Личенко І.О. Право власності як об'єкт кримінально-правової охорони. URL: http://easternlaw.com.ua/wpcontent/uploads/2019/06/lychenko_64.pdf.
4. Самокиш І.В. Історія кримінально – правової охорони власності в Україні та країнах Східної Європи. *Eurasian Social Science Association*. 2019. №34. С. 43-47.
5. Самокиш І.В. Об'єктивна сторона злочинів проти власності за законодавством України та країн Східної Європи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденції». Збірник наукових праць. 2019. Вип. 39. С. 111 – 114.
6. Самокиш І.В. Основні різновиди кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн східної Європи. Розвиток сучасного права в умовах глобальної нестабільності: матеріали міжнарод. наук.- практич. конф. (м. Одеса, 13–14 вересня 2019 року). Одеса, 2019. С. 69-73.
7. Самокиш І.В. Суб'єктивні ознаки злочинів проти власності за законодавством України та країн Східної Європи. *Порівняльно-аналітичне право*. №3/2019. С. 188-192
8. Соловйова А.М. Кримінально-правова характеристика злочинів проти власності: порівняльно-правове дослідження: [монографія]. Вінниця, 2018. 460 с.
9. Абакіна-Пілявська Л. М. Предмет викрадення як ознака злочинів проти власності. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови : матер. Міжнар. наук.-практич. конф. (м. Одеса, 16 червня 2018 р.) / редкол.: Г. О.

- Ульянова (голова ред.), В. М. Дрьомін, Є. Л. Стрельцов [та ін.] ; НУ "ОЮА". Одеса : Юридична література, 2018. С. 327-330.
10. П. С. Берзін, Р. А. Волинець, М. М. Хоменко Право на майно та майнове право як предмети заволодіння, що вчиняється шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК України). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2021ю № 1(15) С. 126-149.
11. Дорохіна Ю.А., Іляшко А.О. Окремі проблеми розмежування шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. № 3. С. 91-94.
12. Дорохіна Ю. [Електронні гроші та криптовалюти як предмет злочинів проти власності](#). *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 3 (14). С. 46-56.
13. Дорохіна Ю.А. Нові підходи до визначення поняття власності у теорії кримінального права: доктринальний аналіз здобутків зарубіжних науковців. *Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту ім. В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2014. Т. 27 (66). № 1. С. 163–174.
14. Драгоненко А.О., Ніколенко М.І. Проблеми кваліфікації шахрайства з використанням електронно-обчислювальних машин. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 256-259.
15. Дудоров О.О. Проблеми кваліфікації шахрайства / О.О. Дудоров. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law-dep.pu.if.ua/conference2014/articles/dudorov.pdf>.
16. Мовчан, Р. О. (2019). Ще раз про родовий об'єкт злочинів проти власності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 3(87), 145-156.

17. Мовчан Р. О. Про особливості конструювання складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 197-1 Кримінального кодексу України. *Право і суспільство*. 2019. № 5. Ч. 2. С. 128-134.
URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/5_2019/part_2/23.pdf
18. Мовчан Р. О. Про деякі проблеми кваліфікації злочину, передбаченого ч. 3 (ч. 4) ст. 197-1 Кримінального кодексу України (за матеріалами судової практики). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019. №4(88). С. 123-134.
URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/881/798>
19. Парамонова О. С. Поняття та види насильницьких злочинів проти власності за Кримінальним кодексом України. *Право і суспільство*. № 2 частина 3 / 2020. С. 58-64
20. Собко Г. М. Особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак насильницького заволодіння чужим майном та їх законодавче відображення. *Правова позиція*. № 4 (25). 2019. С. 198-204.
21. Тігранян Г.С. Розбій (ст. 187 КК України): окремі проблемні аспекти визначення та відмежування від суміжних складів злочинів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 4 С. 186-189.
22. Харченко, В. Б. Майно як предмет злочинів проти власності та предмет суспільних відносин права власності на речі та інші речові права. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2017. № 2 (16). С. 121-131.
23. Ярошенко В.М. Відмежування шахрайства від інших суміжних складів злочинів за Кримінальним Кодексом України. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1039-1042.

8.3. Інтернет-ресурси.

1. Сайт Організації Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/ru/>

2. Сайт Комітету ООН з прав людини -
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/index.htm>
3. Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
4. Офіційний веб-портал Комісара Ради Європи з прав людини -
<http://www.coe.int/lportal/web/coe-portal>
5. Офіційний веб-портал Бюро демократичних інституцій та прав людини -
<http://www.odihr.pl/odihr>
6. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини -
<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
7. Пошукова система case-law HUDOC Європейського суду з прав людини
[https://hudoc.echr.coe.int/rus#{ \"documentcollectionid2\":\[\"GRANDCHAMBER\", \"CHAMBER\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{\)
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
9. Офіційний веб-портал Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - <http://www.ombudsman.gov.ua>
10. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
11. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>
12. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - <http://court.gov.ua/>
13. Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
14. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>
15. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>
16. Офіційний веб-портал Вищої ради правосуддя - <https://hcj.gov.ua/>
17. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - www.gp.gov.ua/
18. Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України -
<https://nabu.gov.ua/>

19. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України - <https://mvs.gov.ua/uk>
20. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
21. <https://www.coe.int/en/web/ccje> – Consultative Council of European Judges;
22. <https://helsinki.org.ua> – Українська Гельсінська спілка з прав людини;
23. <https://precedent.in.ua> – Центр стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини Precedent UA;
24. <http://khrpg.org> – Харківська правозахисна група;
25. Офіційний сайт газети «Закон і бізнес» - <http://zib.com.ua/ru/>.
26. [http:// www. legislationline.org /Criminal codes](http://www.legislationline.org/Criminal_codes) - веб-сторінка забезпечує доступ до кримінальних кодексів держав-учасниць ОБСЄ

8.4. СЕНМК.

Стандартний електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального права №2. URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/?lang=uk>